

28 17. 62

17. 62

GEORGII SCHVBARTI

epistola

AD AMICVM

cui

FAMAM ACADEMIAE IENENSIS

& honestam de se opinionem

commendat.

LIPSAE ET FRANCOFVRDIAE

APVD ERNEST. CLAVDIVM BAILLIAR

CIO IOC XCVII.

28

4

s essen
der A
tehung
schen/
lefern/
ristum
en sind/
der hier
ticuln/
ich hal
zukom
nachen/
nheim.
Lasterer
Latein
it dreyen
/dasi die
aus Kön
ey örter
auch dies
verkehr
Schriffe
ind wie
kehrung
acht/als
en anges
von den
rteqven/
weit era
secte ent
/ale hat
hts arg
ich greife
o biss zur
der War
ern seines
n hiesiger
flüsse

GEORGI SCHVARTI

epistola

AD AMICVM

CUI

FAMAM ACADEMIAE VIENNENSIS

& honestam de se opinionem

commercat.

LIPSIAE ET FRANCOFORDIAE

APVD ERNEST. CLAVDIVM BAILLIAR

CIC 13C XCVII

17. 63

✠ (3) ✠

xerit ridendo Lucius, in somnio. Illi contra
 GENEROSISSIME DOMINE
 corruptos mores indignatur, qui tempus
 impendit sibi per lane. Quot videmus esse
 maiores proinde, quos nonas rei tantum ac
 vices oblectamento esse. Neque vero isti sunt
 omnes nati, sed plures ex remotionibus terris
 ad nos delati. At quando pergunt ad gentes
 vicias, et tam hinc inde solent iuvenis, dum
 de sine exipit, et vultus tot curis ac labori-
 bus in tanta compages profundat. Incoler-
 dia est locordia percontare, qui tantis
 curantibus, in somno nihil. Sic videtur

Iter longinquum ingrederis: quod ut faustum
 TIBI atque laetum sit, ex successibus precor.
 Occulta quaedam vis inest ei, quam fere sen-
 tiunt nostri, in patriam restituti. Multi enim
 se accingunt, minus recte instructi, ad pere-
 grinandum. Alii parant apud exteros, quæ do-
 mi aut meliora longe, aut sine tanto sumtu, ac
 periculo habere poterant. Sunt contra, qui
 magis proficiunt, & ad insignem doctrinæ ha-
 bitum, per colloquia sapientum, in itinere ad-
 spirant. De his non ignoras, quæ seria di-

A 2

xe

4

xerit ridendo Lucianus, in somnio. Illi contra,
 vel per ætatem, immaturam nimis, vel per
 corruptos mores indigni sunt, qui tempus &
 impensam alibi perdant. Quot videmus ætate
 iuniores quotidie, quibus nouitas rei tantum ac
 varietas oblectamento est? Neque vero isti sunt
 omnes nostri, sed plures ex remotioribus terris
 ad nos delati. At quando pergunt ad gentes
 vicinas, quam humaniter solent inuitari, quam
 benigne excipi, vt nummos tot curis ac labori-
 bus in patria conquisitos profundant? Intolera-
 bilis est socordia plerorumque, qui tanti sæpius
 emunt nihil, immo minus nihilo. Sic videas,
 in comitatu præstantissimorum, quibus obuia
 sunt ea solum, quæ patent omnibus. Interio-
 ra sane animorum, diuersa hominum studia,
 præclara inuenta artium, naturæ miracula, con-
 filii rationes, atque ciuilem in societate contex-
 tum, suis momentis æstimare vix possunt. In
 visu igitur, & vulgi admiratione, potiora con-
 sistunt. Si quam in urbem peruenere, in fora,
 in singulos prope angulos immittunt sese, vagi
 & otiosi. Ad ædificia sæpius hærent, nec inde
 mouent oculos, quasi numerare velint lapides,
 atque censuram artis facere. In concione, aut
 pro-

17. 6

¶ (5) ¶

promiscua multitudinē, si versantur, pro veris
captant inania, ex rumoribus vulgi, eaque dis-
seminant iuxta cum ignarissimis. Hæc autem
insana oscitantium stupiditas, non raro apud
exteros risui petulantissimorum exposita, redu-
ci famam prudentiæ conciliat. Ita enim fert
sæculi genius, ut peregrinatores laudentur, qui
comam argute distinguere, & in ordinem coge-
re, qui primis incedere digitis, quique venu-
statem, nescio quam, in coloribus iungendis
excogitare possunt. Nonne pecunia bene col-
locatur, si in res tam pulcras & non necessarias
impenditur? Quantum æris vero putas in tonstri-
nis, popinis, & gynæceis periisse? Gaudent
in sinu parentes, quoties comtus ita ac politus
redit filius. Hinc, si DIIS placeret, repente ad
gubernaculum reipublicæ adsidere iuberent.
Doctrina sordet omnis: quia de doctis alto su-
percilio iudicant, non aliter quam de fungis.
Aliam TIBI mentem benignior iniecit natura.
Non paucas maiorum imagines animo recolis,
ut dignum illis ac similem TE præstes. Non
aliorum TE premunt tituli ac merita: quia his
tantum stimularis ad virtutem propriam, &
veram in studiis gloriam. Non TIBI vana pla-
cent

cēt & inania : quia iam inde a primis annis paterni moris gravitatem , in vultu , sermone , & actu reliquo prætulisti . Qui TE norunt , hæc minora TVIS virtutibus censebunt . Triennio amplius nobiscum vixisti , quod nobile adpellant vulgo : quasi tam mediocri spatio quis in musarum adyta penetrare , & haurire singula possit , quæ sufficiant olim , ad honores in civitate sustinendos . Immo vixisti , antequam huc venires , alibi doctorum in convictu magnorum hominum , qui TE saluberrimis præceptis institutisque abundare voluerunt . Hæc & ratio fuit , cur modestiores alii senile quid in TE , iuvene licet , ac dogmatibus intento magistrorum , laudarent semper , cur TE sequerentur , & exempla caperent . Nondum est annis , quando discessisti a nobis , ac præcipuas vrbes aulasque in Germania frequentare , & familiariter vti cœpisti viris nobilioribus : in quibus multi erant , aut sanguine propinqui , aut de studiis TVIS optima quæque secum statuentes . Litteras habeo testes , quam prudenter , quam moderate , quam sagaciter egeris , in plerisque locis : quam ad ea præsertim attenderis , quæ intelligebas e re TVA futura . Ante mensem præter spem hac
trans-

17. 5

¶ (7) ¶

transisti, & ad me inuisens multa narraſti, in-
ter quæ nihil obſeruabam eorum, quæ iactant
quotidiani aduentores. In ore enim ſunt iis fe-
re, quæ prouehunt luxum & inertiam. No-
runt tanquam unguis purgamenta hominum,
ceterasque res, ad explendas voluptates, lar-
giter diffuſas. De moribus & legibus apud ex-
teros, de magiſtratibus, & modis publicæ ad-
miniſtrationis, de vita ciuium tranquilla & co-
pioſa, nihil prorsus accepere, homines troſuli,
ſocordes, inepti: quibus ingrata foret hauddu-
bie cultior doctrina, licet de cœlo plueret, at-
que ſine laboribus in ſinum effunderetur ipſo-
rum. Neque ſic mirum, quod maligne ſen-
tiant de eruditis, & artes meliores, veluti capi-
te cenſas, miſeræ plebis opificinm dicant. Mi-
nime ex TE vel tantillum exſculpere poteram,
quæ huc facerent. Crebrior TVA laudatio pla-
cebat, quoties virtutem prædicasti quorundam
in aula, humanitatem, ac ſapientiæ cultum,
cum nobilitate coniunctum. Neque vero nobi-
les viri alia ratione magis discernuntur a vulgo,
ac ſeſe efferunt ſuper alios, quam ſi præter ce-
ras maiorum colant prudentiam atque doctri-
nam. ¶ Contra ſi hæc abſunt ſtudia, qualis erit
no-

nobilitas? mutila, crassa, aliena, orba, nullo aut numero habenda, aut loco. Inter academicos quantam indolis mobilitatem animadvertisti? Superasti tamen in eo vota, quod non more plurium vitia tantum notasti, quibus obnoxii sumus omnes, quotquot in orbe vivimus. Illa saltem est differentia, quod alii maioribus urgeantur, alii minoribus: quæ tamen non ita debent explicari, quasi personam induerint virtutis. Neque sic male comparabantur inuicem, docti, candidi, inque sapientia vitæ celebres, item qui pro iisdem haberi volunt, quales non sunt. Omne enim id, quod præter verum simulant homines, ac turpiter affectant, sine magna difficultate internooscitur ab iis, qui recte educati sunt, & a facco blanditiisque abhorrent. Mirari solemus, immo stomachari non sine ratione, quando polliceri nonnullos audimus ea, quæ supra fidem sunt. Id vero tritum satis est in academiis: quare multi credunt ea, quæ vident. Quam vero libenter audiuissem, de me nihil dictum, nihil actum fuisse, inter absentes? Bene enim vivit, qui bene latitat. Inhorruui, cum narrares, TE non paucos adiisse, quibus persuasum fuerit, me publico scri-

¶ (9) ¶

scripto laudasse pontificem, CAPVT ECCLE-
SPAE CHRISTIANAE. In animo id fuit
nunquam, nec erit. Recte autem respondisti,
atque ex veritate, quod variis lectionibus ac scho-
lis interfueris, maxime iis, in quibus honorum
titulos exposui, neque tamen acceperis dogma,
in terris protestantium huc vsque non admitteren-
dum. REDTWITZIVM quando nomina-
runt, citius intellexisti, quorsum ire vellent.
Nosti generosam huius indolem, probitatem,
ac sobrium viuendi genus, nosti stirpem eius in
patria celebratam, & studia apud nos honestis-
sima. Annus nondum circumactus est, cum in
hac academia panegyricam EMINENTISSI-
MO PER IMPERIVM ARCHICANCEL-
LARIO, ELECTORI MOGVNTINO sa-
crauit, ac diem celebrauit natalem IPSIVS, quo
electus est in ecclesia Bambergensi episcopus.
Ita enim distinguunt natalem, cum ecclesia ve-
teri, quod sit vel naturæ, & generationis, in
has terræ miserias, vel honoris, quo quis gu-
bernacula suscepit magni cuiusdam sacerdotii.
Demonstrabam id ex epistola Ambrosii, ad epi-
scopum Comensem. Orationi commilitonis accu-
rate intentus eras, oratorem laudasti, eius vim

B

in

in dicendo probasti, sicuti palam testatus es, antequam hinc abires. Non recordaberis facile, quod papam adpellauerit caput ecclesiae CHRISTIANAE, probe vero meministi, eum CAPVT adpellasse papam ECCLESIAE ROMANAE, in qua fuit educatus, in qua viuit hodiernum. An vero sic male de pontifice locutus sit, quem propter sacra, quibus innutritus est, praecipue veneratur, aliorum sententiae permitto. Quis nostrum aberrat, si CATHOLICVM salutet regem Hispaniae, aut Britannum FIDEI DEFENSOREM, quamuis in hac non consentiamus? Elogia sunt inter gentes, ac respublicas, vndique recepta, quae magis ex usu, quam veritate, quis tribui statuerit. Regula est artis: in laudationibus, ex falsis quoque argumentari dicet, vt persuadeamus. Verum inter sermones, de sacrorum ac profanorum hominum titulis, inter iucundas verborum digressiones, orationem producebas amici, typis exscriptam, in qua sine mora CAPVT ECCLESIAE CHRISTIANAE mihi obuertebas. Non id a TE fieri praesentiebam, vt ab auditu me reduceres ad visum: quae probatio est omnium efficacissima. Antea iam in manibus habueram, neque hu-

17. 65

¶ (II) ¶

huius erroris eram ignarus. Persistere quidem volebas in opinione, quod per typos aberratum non sit: tamen ego sine exemplari, auctoris manu descripto, & in quo censuræ vestigia passim adparent, nihil temere affirmandum censui. Hoc similiter produxi, & oculis TVIS subieci, ut crederes tandem, non aliter sensisse oratorem, quam scripserat. Vnde vero, TV instabas, hoc est malum? REDTWITZIVS negat, schedam ex officina ad se allatam esse, in qua mutauerit quidquam. Ipse pariter adseuerare possum, dum annus prope vertit, me haut meminisse, & quidem perspicue, quomodo singula euenerint. Interim TIBI concedam, vocem illam CHRISTIANAE surrepsisse vniuersaliolem siue incuria mea, siue alterius: quare TV meum errorem esse demonstra & humaniter excusa. Quoniam vero discessurus a me petebas, ut quæ alias de CAPITE ECCLESIAE forent notabiliora, consignarem literis, ac pro consuetudine nostra edissererem libere, ea vix negare TIBI poteram, licet per horas distentus, vocarer ad studia diuersissima. Breuiter itaque dicam, ac velut per saturam, vbi quid profit forte, aut pertineat ad rem præsentem. Verum neque hæc ita TECUM com-

munico, quasi cum villo deinceps in arenam, super iisdem, descendere velim: sed vt respondeam votis amici, quo magis ille verum perspicere, ac sincerum de causa iudicium facere possit. A capite incipiam. Id vero, in iure nostro, certam hominis qualitatem, conditionem, ac statum indicare, tyrones norunt ac dupondii. Gratianus & Valentinianus Augusti, lege secunda Codicis Theodosiani, de calumniatoribus, personam coniungunt infamem & *caput calumniosissimum*: quo ipso totum intelligunt hominem. Mitiora sunt in tropo comici, qui *caput* vocat *ridiculum*, non quod cum elephante captat muscas, sed quia Charinus dixerat, quæ Dauus credere non poterat. Vides igitur, quod hoc in sensu papa, tanquam caput ecclesiæ, persona quædam sit ecclesiæ. Aliter solet accipi caput, si consideratur vt potior corporis humani pars: atque sic fere id, quod primum est, aut supremum, significat in rebus, inque personis. Ouidius de vrbe: iamque *caput rerum*, Romanam intrauerat urbem, id est, primam. Minuta sunt ista. Omittere tamen nolui, quia ita voluisti. Iustinianus lege XXIV de sacrosanctis ecclesiis, Constantinopolitanam, propter sedem Imperii regiam, *caput*
omni-

¶ (B) ¶

omnium, id est primam, aut præcipuam eccle-
siam prædicat reliquarum. Quis vero ignorat,
caput urbium, caput provinciae, matrem deno-
tare urbium, & quasi originem. Tacitus certe,
II historiarum cap. LXXIX, Antiochiam *caput*
Syriae, Caesaream *Iudææ caput*, siue metropolin
adpellat. Ulpianus quarta lege, de officio pro-
consulis, Ephesum *inter matrices urbes* laudat
primam. Non alio significato explicatur a no-
stris *odium capitale*, itemque *capitalis inimicitia*,
quam quod illud sit præcipuum, implacabile,
maximum: hæc vero atrox, hereditate quadam
transmissa, pernicacissima. Qui vel ideo sic ad-
pellari malunt utrumque vitium ab iis, inter
quos famæ & capitis fuerunt certamina, nec illos
a scopo aberrare puto. Ianius Langlæus plura
collegit III semestrium capite V, & non pauca de
inimico capitali notavit ibidem Bernardus Autu-
mnus. Peculiare est in legibus, si ad personas
transimus, quod primæ ex illis, aut præcipuæ
salutentur capita: non alio fine ac respectu, quam
honoris causa. In canone Apostolico XXXIII,
apud alios est XXXIV, leguntur ista: cuiuscun-
que gentis episcopos oportet scire, quinam in-
ter eos *sit primus*, ac velut *pro capite* habeatur:

B 3

είδέναι

εἰδέναι χεῖρ τὸν ἐν αὐλοῖς πρῶτον, καὶ ἠγείσθαι αὐ-
 τὸν ὡς κεφαλὴν. Canones isti vocantur aposto-
 lici, neque tamen sunt apostolorum, sicut existi-
 marunt nonnulli. Antiqui sunt in ecclesia, &
 si quid vident, per occasionem aucti, imminuti-
 ve. Sunt alii, qui omnem iis auctoritatem ab-
 iudicant. Verum hi nesciunt quid sit genuinum,
 quid insititium: quia cum sordibus proiiciunt
 simul, quæ habebant in manibus pretiosa ma-
 gis, ac reiiacula minime. Quid critici senserint
 Gregoriani de illis, quondam docuit apud nos
 Io. Strauchius, ad distinctionem sextam deci-
 mam, inque ecloga VI amœnitatum iuris canoni-
 ci. Ioannes Pearson, vir doctissimus, in vindi-
 ciis epistolarum S. Ignatii, capite IV proœmii,
 non me dubium relinquit, quin canonem vel hi-
 storice tantum allegem. Sed neque repero, aut
 prolixius diduco, quæ super eodem canone a Io.
 Dallæo, & Guilielmo Beueregio sunt disputata:
 isto præsertim, libro secundo codicis canonum
 ecclesiæ primitivæ, cap. V. Imperator lege VII
 de summa trinitate, papam Romæ veteris, ho-
 norifice adpellat in principio, μακαριότητα, κε-
 φαλήν πάντων τῶν ὁσιωτάτων τῶ θεῶν ἱερέων, bea-
 titudinem & caput sanctissimorum DEI sacerdotum,
 id

id est primum aut supremum inter eos, qui sunt de sacro ordine. In lege vltima ibidem, epistola Iustiniani, per episcopum vrbis Romæ Ioannem, secundum verba repetitur singula, ac maiora longe Ioanni tribuuntur elogia, quam Epiphano Constantinopolitano. Sunt vero non pauci ex doctioribus, qui suspectam faciunt illam epistolam: inter quos excellit Iacobus Lectius, secundo præscriptionum, aduersus Antonium Fabrum, adsertione xviii, nota quinta. Hæc porro circa Romam veterem notes, eam sic vocari ad differentiam nouæ, quæ erat Constantinopolis. Alii primam dicunt veterem, nouam vero secundam. Augustinus quinto libro de ciuitate DEI, capite xxv, nouam Romam vocat sociam Imperii, ac Romæ veteris filiam. Nos illam non ex translatione Imperii, aut regis potestatis contemplatione, ita diuidimus: sed vnam eandemque Romam, in Italia matrem vrbium, veterem dicimus & hodiernam. Si quis nouam appellare velit hodiernam, neque ipsi repugnabimus. Roma vetus a pietate, modestia Christiana, ac fide orthodoxa laudabatur: quia seruabat intermeratam eam, ac multo sanguine martyrum propagabat. Hæc & sola prope fuit ratio, cur tantam

tam vbique gentium haberet auctoritatem, & caput efferret inter omnes. Noua, siue hodierna, non potest comparari cum veteri, de consensu omnium. Illa apud primos Christianos mater sobrietatis, patientiæ, atque humilitatis: hæc alta petit semper, omnem in se potestatem transfert, per miras artes, ac nescit, quid sit pati, quid obsequi, ac viuere secundum præcepta superioris. Illa paupertatem colebat, & opes in manu DEI reponebat, non infensa alterius potentiæ ac felicitati: hæc in quæstu diuitiarum solers inprimis est, neque pascit oues, ac tondet, sed pleraque ad sua commoda adplicat. Quantum sanguinis effusum est, non per martyria, ad ecclesiam augendam, & fidem salutarem adserendam, sed per feroces ac seditiosos, qui contra Imperatores auctoritatem papæ tuebantur armis? In Henrico IV pauca antehac tradidi, plura explicabo in Gregorio VII, quem vulgo Hildebrandum appellant. cuius insidias, fraudes, & consilia perniciosa, aduersus Imperium, ex piis & grauisimis illius æui scriptoribus annotaui. Neque enim video, quare series rerum intricata, sub utroque, difficultatem obiicere debeat: quippe faciliora nobis in studiis horum temporum adparent. Ita vero

Ita vero longius digredior a capite ecclesiae, de quo dicere coeperam. Facit utriusque Romae consideratio, ut diuersos animorum habitus, circa ambitionem & primatum capitis in ecclesia, porro declarem. Nosti passiuam, & ubique descriptam sententiam, quasi Petrus apostolus conditor sit Romanae sedis. Is vero propter ordinis differentiam perinde vocatur *caput*, id est primus, sicut veteres, ita loquentes, Casaubonus interpretatur exercitatione xv contra Baronium, numero xvi. Addit ibidem: Petrus *caput apostolorum* vocatur, propter ordinis primatum, non propter imperium, dominatum, monarchiam. Immo neque solus Petrus ita audit, sed & plures inter apostolos. Damascenus in acrostichide, de transformatione, Petrum, Ioannem, Iacobum nominat τὰς ἀρχαίους, τὰς τῶν μαθητῶν ἐξάρχους, *principes, apostolorum antesignanos, principes*, non a potestate & imperio, sed ab ordine. Qualis enim ecclesia futura fuisset, ἀνευ τάξεως, ἢ ἐυχημοσύνης, sine ordine ac forma decenti? Neque est, ut quis ad haec elogia, in ecclesia veteri exhorrescat, eaque tanquam inusitata excretur. Dominatus iis nondum subest papalis, qui deinceps inualuit. Maior fuit modestia

C

destia

destia, maior innocentia, primorum ecclesie christianae conditorum, qui post apostolos fidem orthodoxam in orbe propagarunt. Nunquam displicuit sententia, quod ecclesiarum amplificatores ad omnes in Imperio Romano prouincias, earumque diuisiones respexerint: quia per has ab initio florere coepit christianorum doctrina. Quemadmodum vero *metropoles* Romani habuerunt in prouinciis, ubi praesides & alii magistratus residebant maiores: ita ecclesie pariter in his conditae, nomen retinebant a matre, & qui praerant iisdem in prouinciis, *metropolitae* adpellantur ac *primates*. Sic quando apostolus dedit epistolam ad Romanos, non eos fere intelligit, qui erant in vrbe, sed omnes, qui erant in prouincia, ac fidem salutarem amplectebantur. Falsa itaque & inconsulta est conclusio Parisii, consilio CXXI, in volumine IV: *episcopi hodierni sunt principes terra, sicut fuerunt apostoli*. Ex paucis huc vsque allatis, nisi fallor, optime capis, quo sensu principes, aut primi dicantur apostoli, viri apostolici, ac reliqui doctores ecclesiae. Quando autem, successu temporis, non contenti fuerunt honoribus episcopi, siue titulis competentibus, sed ad potestatem adspirarunt, viribus
suis

fuis maiorem, fieri non potuit aliter, quam ut ad se pertraherent, quæ profana erant atque ciuilia. Neque enim caput iam designabat amplius eum, qui in ordine primus erat, aut vita studiisque prælucebat aliis: sed, qui principatum in omnes inferiores, ac dominatum sibi arrogabat. Obstiterunt sinceræ pietatis cultores in ecclesia, & ad CHRISTVM IESVM prouocarunt, verum ecclesiæ caput, sicut ipsum describit apostolus. Inter hos est præsul ecclesiæ Romanæ, Gregorius Magnus, qui circa sæculi sexti ac septimi confinia, libro quarto, epistola xxxvi, ait: *vnus rex, vnus monarcha, vnum solum CAPVT IESVS CHRISTVS.* Ac licet non desint, qui ex canone apostolico, superius adducto, potestatem aliquam velint adscribere primo inter episcopos, per verba, quod sine eius voluntate nihil recte agant ceteri, illis tamen obstat, quod ibidem dicitur: *primus quoque nihil facere quidquam potest, ἄνευ τῶν πάντων γνώμης,* nisi de sententia omnium Photius explicat ista sequentibus: ne primo quidem episcopo permittit canon, *καταχρῆσθαι τῆ τιμῆ, καὶ τὰ ἴσα ἐἶς δυναστείαν ἀμείβειν, ἢ ἐναυθεντεῖν,* honore sibi dato abuti, eum vertere in dominatum, siue principatum, inque ceteros vsurpare auctoritatem.

tem. Quemadmodum vero in secundis fieri so-
 let, ut per occasionem tendant ulterius, quamvis
 possent subsistere in loco satis æquo & tranquillo,
 ita pontifices Romani nunquam adquieverunt, ac
 res habere suas voluerunt, sed Imperatorum ac
 regum iura, per fulmina, in primis dissipantia, aut
 infirmarunt, aut sibi sumserunt impio ausu. Ex
 vicariatu, itemque vicedeatu papali, constat abun-
 de, quousque potestatem suam extenderint. In
 probando illo, sicut nondum speciale mandatum,
 uti loquuntur nostri, ex diuinis adducere potue-
 runt, ad legitimandam personam suam: ita neque
 hunc alius voluit admittere, nisi qui supersticio-
 se credulus est. Equidem indignor, quoties per-
 lego epistolam 100XXIV Isaaci Casauboni,
 ad Frontonem Ducem, in qua Hildebrandi-
 næ & Bonifacianæ doctrinæ capita, de monarchia
 ecclesiastica attingit. Hanc si legeris, paria mecum
 senties. Quidquid tamen sit horum, creuit poten-
 tia clericorum, singulis prope sæculis, & iam pri-
 dem obtinuit in ecclesia distinctio, petita ex actis
 conciliorum, per quam τὰ πρεσβεία τῆς τιμῆς,
 primatum honoris, & ordinis, sicut antea vidimus,
 discreuerunt ἀπὸ τῶν πρεσβείων τῆς ἐξουσίας, a
 primatu iurisdictionis ac potestatis. Plura habet
 bea-

17. 62

(21)

beatissimus vir, Caspar Zieglerus, in primo de
episcopis, cap. VII. Per illum non nisi *προεδρίαν*,
sive prerogatiuam honoris solam demonstrant,
per hunc *προσαίαν*, administrationem, ac ius cum
potestate metropolitana coniunctum. Neque sic
prorsus negatur, quia honor quoque ac dignitas
quandam includat potestatem: sed illa nec maior
esse debet, quam canones permittunt, neque ad
ea proferri, quæ sacros homines a munere suo a-
uertunt, & profanis implicant. Paucissima restant
in verbis ECCLESIAE CHRISTIANAE. E-
quidem typis ea sic exscripta legimus, in oratione:
quæ tamen ex prototypo, & mente oratoris, ita
sunt restituenda: ECCLESIAE ROMANAE.
Hæc vero est altera pars ecclesiæ vniuersæ, quam
in Græcam & Latinam vulgo diuidunt. Christia-
nam vocari eam posse, nemo inficiabitur: sed in
sensu particulari, ne quis existimet, nos extra ter-
minos vagari, & papam colere, cuius potestas, in
ecclesia nostra, per legem Imperii est nulla. Ne-
que alio sensu Carolus IV *Imperium* nostrum vocat
CHRISTIANVM, in proœmio aureæ bullæ: non
quasi alia regna non sint christiana. Immo Fran-
cicum vocatur *christianissimum*, non ex titulo,
quem stylo publico reges vsurpant in Gallia, sed

C 3

per

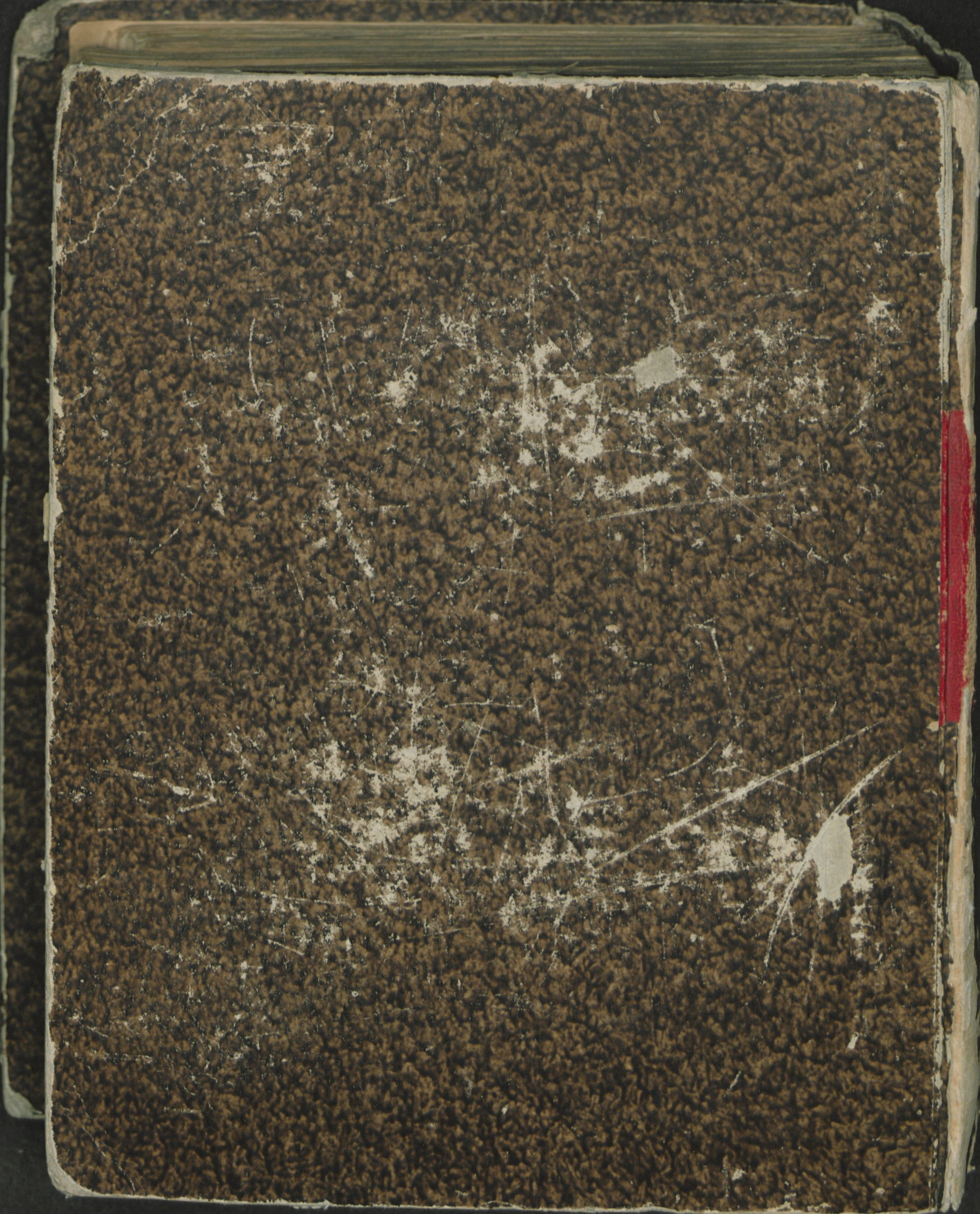
per liberum ac solenne elogium, sicut explicat
 Bœclerus, in vindiciis Sacri Romani Imperii, ad-
 uersus Blondellum. Linnæus ad principium Ca-
 rolinæ bullæ obseruat, *Romanum* Imperium dici
christianum, postquam suscepit religionem Chri-
 stianam. *Clerici* sane angustiori significato, in ec-
 clesia prisca, nominantur *christiani*: item *votum*
christianæ legis non est professio fidei ac religionis
 Christianæ, sed conuersatio & *professio clericalis*,
 notante Iacobo Gothofredo, ad legem xvi Co-
 dicis Theodosiani, de episcopis & clericis. Ex his,
 velut exemplis, discere possumus, nomina ex usu
 valere, ac sæpius ex vniuersali sensu transire in
 particularem. Quis vel parum versatus in mo-
 numentis antiquis ignorat, commune quondam
 ecclesiæ totius, & Christianorum omnium fuisse
 nomen clericorum? Atqui hos usus deinceps &
 auctoritas ecclesiæ fecit ἐξαιρητῆς, vt soli fere ad-
 pellarentur clerici, qui diuino cultui impende-
 bant ministeria religionis. Plura si adderem, con-
 tra decus epistolæ agerem. Vale, academiam-
 que nostram, in qua profecisti, apud doctos ho-
 mines, de meliore commenda, & saluta omnes mi-
 hi amicos. Scribebam Ienæ, A.D. XX AVGVSTI,

CIO IOC XCVII.

FRANCONIA FELIX
QVAE TOT SIDERIBVS ILLVSTRATVR
EX SACRO ET CIVILI ORDINE
IMMO FELICISSIMAM QVIS DIXERIT
QVOD SOL IBI NON OCCIDAT
PER OPERA HEROVM
PER CVRAS PRINCIPVM AC VICILIAS
PRO SALVTE PVBLICA
QVAE NVLLIS TEMPORVM INTERVALLIS DISTINGVNTVR
NEQVE EX SPATIIS DIEI NOCTISVE MENSVRAM CAPIVNT
IRREQVIETA SVNT AC PERENNIA
SI QVA ENIM PARTE VIDENTVR CESSARE
EX ALTERA STATIM INSTAVRANTVR
VT SIC OCCASVS CVM ORTV SEMPER IUNGATVR
BAMBERGA CVM PRIMIS FELIX
QVAE PRINCIPE GAVDET
PATRIAE FELICITATIS AMANTISSIMO
CVIVS PATENT MERITA
IN CVRIS IMPERATORIIIS SVBLEVANDIS
IN DESIDERIIS PROCERVVM CIVIVMQVE EXPLENDIS
IN STVDIIS BONORVM OMNIVM PROMOVENDIS
PER SERIEM BENEFACTORVM PERPETVAM
PER OCCVPATIONES
OCCVPATIONIBVS CONTINVATAS
EMINENTISSIMVS IS PRINCEPS EST
LOTHARIVS FRANCISCVS
METROPOLITANAE SEDIS MOGVNTINAE
ARCHIEPISCOPVS, S. R. IMPERII PER GER-
MANIAM ARCHICANCELLARIVS ELECTOR
PRINCEPS ET EPISCOPVS BAMBERGEN-
SIS, ETC.
DOMINVS NOSTER CLEMENTISSIMVS

ISTE SOL EST PATRIAE
CVIUS LVMINE FOVENTVR SINGVLI
IN CVIVS ADSPECTV DEFIXI HAERENT
QVORVM FELICITAS ET CONSERVATIO
CVM ANNIS PVBLICI REGIMINIS MVLTIPPLICATA EST
HI VERO DIEI RECORDANTVR AVSPICATISSIMI
QVO VNANIMI PER OMNIA SVFFRAGIO
ET LAETISSIMO IMPERII CONSENSV
INCLITVS PRINCEPS INTRA BIENNIVM
AD DVPLEX PALLIVM IN ECCLESIA VOCATVS EST
RECORDATVR EIVSDEM
FLOS IMMEDIATAE NOBILITATIS FRANCONIAE
GENEROSISSIMVS IUVENIS
ALEXANDER HENRICVS DE REDTWITZ
QVI DIE FVTVRO MERCVRII
HORA X MATVTINA, IN TEMPLO ACADEMICO
EMINENTISSIMO PRINCIPI ELECTORI
ET PATRIAE SIMVL VNIVERSAE
DE FELICITATE ADMINISTRATIONIS PVBLICAE
INDE A PRIMO ELECTIONIS TEMPORE
SVBIECTISSIMA DEVOTIONE GRATVLABITVR
ET PORRO FAVSTA PRECABITVR OMNIA
HVNC VT BENIGNE AVDIANT
RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICVS
PATRES EIVSDEM CONSCRIPTI
QVIQVE SVNT DOCTI DOCTISQVE FAVENT
GENEROSA IMPRIMIS AC NOBILISSIMA CONCIO
AMICORVM COMMILITONVMQVE
OFFICIOSE ET PERAMANTER ORO
GEORGIVS SCHVBARTVS, D.
HISTOR. ET ELOQV. PROF.

P. P. IENAE, LITTERIS NISIANIS.

GE

FAM

APVD

ARTI

ENSIS

AILLIAR

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8

KODAK Color Control Patches © The Tiffen Company, 2000

Kodak LICENSED PRODUCT

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
------	------	-------	--------	-----	---------	-------	---------	-------

28 IV. 62

IV. 62

16918

283

em

AB

28

46

